

RAPORT O STANIE MIASTA 2001

OPRACOWANO W WYDZIALE ROZWOJU MIASTA UMK
KRAKÓW 2002

Niniejszy Raport o Stanie Miasta 2001, wydany przez Prezydenta Miasta Krakowa w roku 2002, dotyczy okresu działalności samorządu poprzedniej kadencji

Raport opracowano w oparciu o materiały źródłowe wydziałów Urzędu Miasta Krakowa, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji

Redakcja: Wydział Rozwoju Miasta

Dyrektor: Jadwiga Barcentewicz

Opracował zespół redakcyjny w składzie:

E. Bednarczyk, J. Bodnar, M. Duda, Z. Fedor, W. Gorczyca, M. Grodecki, H. Kasprzycka, H. Latosińska, A. Mancewicz, M. Owsiany, W. Piątkowski, A. Sennik, W. Wala, T. Wyczarski, E. Zięba

Raport o Stanie Miasta zawiera dane, o ile w tekście nie określono inaczej, według stanu na dzień 31.12.2001 r.

Zespół redakcyjny składa podziękowania wszystkim instytucjom i firmom, które udostępniając dane przyczyniły się do powstania Raportu o Stanie Miasta Krakowa 2001, szczególnie dziękujemy:

- ~ Akademii Ekonomicznej
- ~ Akademii Górniczo - Hutniczej
- ~ Akademii Muzycznej
- ~ Akademii Pedagogicznej
- ~ Akademii Rolniczej
- ~ Akademii Sztuk Pięknych
- ~ Akademii Wychowania Fizycznego
- ~ Kolegium Księży Jezuitów
- ~ Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej
- ~ Papieskiej Akademii Teologicznej
- ~ Politechnice Krakowskiej
- ~ Profesjonalnej Wyższej Szkole Biznesu
- ~ Uniwersytetowi Jagiellońskiemu
- ~ Wydziałowi Filozofii Towarzystwa Jezusowego
- ~ Wyższej Szkole Zarządzania i Bankowości
- ~ Wyższej Szkole Handlowej
- ~ Wyższej Szkole Filozoficzno - Pedagogicznej
- ~ Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości
- ~ Urzędowi Statystycznemu w Krakowie
- ~ Małopolskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Krakowie
- ~ Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy
- ~ Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska
- ~ Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie
- ~ Prokuraturze Okręgowej w Krakowie

- ~ Sądowi Okręgowemu w Krakowie
- ~ Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie
- ~ Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej
- ~ Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej
- ~ Miejskiemu Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej S.A.
- ~ Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacyjnemu S.A.
- ~ Miejskiemu Przedsiębiorstwu Oczyszczania Sp. z o.o.
- ~ Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji S.A.
- ~ Fundacji Miejski Park i Ogród Zoologiczny
- ~ Przedsiębiorstwu Państwowemu "Porty Lotnicze" Kraków Balice
- ~ PKP "Przewozy Regionalne" Sp. z o.o.
- ~ Polskim Kolejom Państwowym S.A. - Dyrekcji Okręgu Infrastruktury kolejowej
- ~ Polskie Koleje Państwowe S.A. - Zakładowi Infrastruktury Kolejowej
- ~ Polskiemu Górnictwu Naftowemu i Gazownictwu S.A.
- ~ Zakładowi Energetycznemu Kraków S.A.
- ~ Biuru Rozwoju Krakowa S.A.
- ~ Małopolskiemu Stowarzyszeniu Pośredników w Obrocie Nieruchomościami
- ~ Bankowi Przemysłowo - Handlowemu PBK S.A.
- ~ Małopolskiemu Centrum Organizacji i Promocji Zdrowia
- ~ Instytutowi Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej
- ~ Centrum Zaawansowanych Technologii Sp. Z o.o.
- ~ Biuru Festiwalowemu "Kraków 2000"

Dziękujemy także wszystkim Wydziałom Urzędu Miasta Krakowa oraz miejskim jednostkom organizacyjnym.

Szanowni Państwo!

Oddajemy do rąk Państwa najnowszy Raport o stanie miasta za rok 2001.

Nie sposób zwięźle ująć w słowa to czym dziś może pochwalić się Kraków. Jesteśmy świadkami dynamicznych zmian, wchodzenia w życie nowych projektów, wielkich inwestycji. Mają Państwo przed sobą sprawozdanie, w którym staraliśmy się zawrzeć wszystko co świadczy o dzisiejszym obliczu miasta, jego otwartości na świat i żywotności. Raport pokazuje, że Kraków jest dzisiaj prężnie rozwijającym się miastem. W historyczne tradycje wpisały się najnowsze dokonania, które stały się możliwe dzięki połączonym zdolnościom i wysiłkom mieszkańców i władz samorządowych.

Rok 2001 był kolejnym etapem realizacji polityki miasta, której celem jest między innymi uczynienie z Krakowa ponadregionalnego ośrodka Europy, miasta atrakcyjnego turystycznie i gospodarczo, miejsca, w którym żaden krakowianin nie musi obawiać się o bezpieczeństwo swoje i swoich najbliższych.

Na setkach stron przedstawiony został przegląd wykonanych zadań jakie postawił przed sobą obecny Zarząd. W ciągu trzech lat efekty realizacji programu "Bezpieczny Kraków" stały się widoczne dla wielu mieszkańców.

Raport przedstawia m.in.: zmiany wprowadzone w systemie funkcjonowania służby zdrowia, zintegrowany systemem pomocy społecznej, informuje o prowadzonych miejskich akcjach profilaktycznych dla mieszkańców, podsumowuje także zrealizowane przedsięwzięcia w

dziedzinie transportu i komunikacji. Sporo miejsca w raporcie zajmują także informacje o obecności naszego miasta w świecie.

W raporcie dokonaliśmy pełnego przeglądu wszystkich dziedzin życia miasta, starając się uchwycić dynamikę zmian - i przy tym najważniejsze tendencje rozwojowe. Wierzymy, że dla osób interesujących się Krakowem, będzie to materiał nie tylko zajmujący, ale także umożliwiający podejmowanie decyzji o charakterze społecznym i gospodarczym.

Dodatkowo, publikacja Raportu zbiega się z kończącą się kadencją pracy obecnego Zarządu Miasta. Jesteśmy przekonani, że przedstawione dane przekonają Państwa, iż oddajemy Kraków bardziej przyjazny dla mieszkańców, inwestorów i turystów.

Życzymy przyjemnej lektury

Informacja ogólna

W "Raporcie o stanie miasta 2001" dokonany został możliwie pełny przegląd wszystkich dziedzin określonych w Uchwale Rady Miasta Krakowa Nr XXXIII/235/99 z dnia 20 października 1999 roku w sprawie Strategii Rozwoju Krakowa. Opracowując raport starano się ukazać dynamikę zmian i określić najważniejsze tendencje rozwojowe.

Panorama najważniejszych zjawisk charakteryzujących życie naszego miasta nie może ograniczyć się jedynie do efektów działalności organów samorządowych. Prezentowane w Raporcie zjawiska, a zwłaszcza objęte dziedziną nazwaną "rozwój gospodarczy miasta", przedstawione są przede wszystkim poprzez dane statystyczne, ukazujące zarówno indywidualną aktywność obywateli Krakowa, jak i działalność samorządów Miasta i Województwa, oraz władz centralnych Państwa.

Należy sądzić, że dla osób zainteresowanych Krakowem opracowany raport może być interesujący nie tylko z uwagi na zebrane informacje i dane. Materiał ten ułatwi podejmowanie decyzji o charakterze społecznym i gospodarczym, a także diagnozowanie sytuacji w Mieście i ocenę kierunków jego rozwoju.

Kraków, dawna stolica Polski, jest jednym z najważniejszych ośrodków miejskich w kraju, a także pozostaje regionalnym i międzynarodowym centrum życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego. Od 1 stycznia 1999 roku, po reformie administracji publicznej kraju Miasto Kraków na prawach powiatu jest stolicą województwa małopolskiego, z siedzibą:

- Wojewody Małopolskiego,
- Marszałka Województwa Małopolskiego,
- Prezydenta Miasta
- Starosty Krakowskiego (powiat ziemski krakowski)

Kraków położony jest w dolinie Wisły, na styku czterech krain geograficznych. Od północy graniczy z Wyżyną Krakowsko - Częstochowską, od południa z Pogórzem Wielickim, od zachodu z Kotliną Oświęcimską, a od wschodu z Kotliną Sandomierską. Dolina Wisły w Krakowie zamknięta jest dodatkowo od zachodu zrębowymi pagórami Bramy Krakowskiej. Położenie geograficzne Krakowa i związany z tym klimat miasta z przeważającymi słabymi wiatrami zachodnimi (ok. 30 % dni w ciągu roku stanowią cisze i występujące częste inwersje temperatury), są przyczyną słabej wentylacji miasta.

Miasto zajmuje powierzchnię 327 km². W 2001 roku liczyło 740 737 mieszkańców (stałych i czasowych). Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 2265 mieszkańców na 1 km² i była zróżnicowana od ok. 685 mieszkańców w dzielnicy X do 12928 w dzielnicy XVI.

Procesy demograficzne

W 2001 roku mieszkańcy Krakowa stanowili ok. 1,9% ludności Polski i 23% mieszkańców nowego województwa małopolskiego. Miasto liczyło 740 737 mieszkańców (stałych i czasowych). Ludność Krakowa składała się w 47% z mężczyzn i w 53% z kobiet. Wskaźnik feminizacji ludności miasta w ostatnich latach znajdował się na podobnym poziomie. Wybrane wskaźniki demograficzne dla kraju, województwa i Krakowa przedstawia tabela 0.1.

Tabela 0.1

Wybrane wskaźniki demograficzne dla kraju, województwa i Krakowa w latach 1998-2001

Wskaźnik	lata	kraj	Województwo Małopolskie	Kraków
liczba ludności w tys.		38 666,9		
	1998	38	3 215,8	740,7
	1999	653,5	3 222,5	738,2
	2000	38	3 233,8	741,5
	2001	644,0	3 240,9	740,7
		38 632,0		
gęstość zaludnienia na os/km ²	1998	125	212	2 266
	1999	125	213	2 258
	2000	125	213	2 268
	2001	124	214	2 265
kobiety na 100 mężczyzn	1998	105,7	105,4	113,1
	1999	105,8	106,2	113,1
	2000	105,8	105,3	113,1
	2001	105,9	105,3	113,3
przyrost naturalny na 1000 ludności	1998	0,5	2,3	-1,3
	1999	0,0	1,7	-1,7
	2000	0,3	2,0	-1,5
	2001	0,1	1,61	-1,5
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000	1998	b.d.	0,4	0,7
	1999	b.d.	0,5	0,7

ludności	2000	-0,5	0,6	1,3
	2001	b.d.	b.d.	2,0

źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Liczba mieszkańców Krakowa wzrastała systematycznie do końca lat osiemdziesiątych. W ostatnich latach, podobnie jak w innych dużych miastach Polski, odnotowuje się spadek liczby mieszkańców. Decyduje o tym kilka czynników:

- ujemny przyrost naturalny,
- nieznacznie dodatnie saldo migracji,
- cykle demograficzne wyżów i niżów związanych ze stratami ludności podczas wojen światowych,
- suburbanizacja (odpływ ludności do stref podmiejskich, położonych poza granicami miasta).

Struktura wieku i płci mieszkańców Krakowa

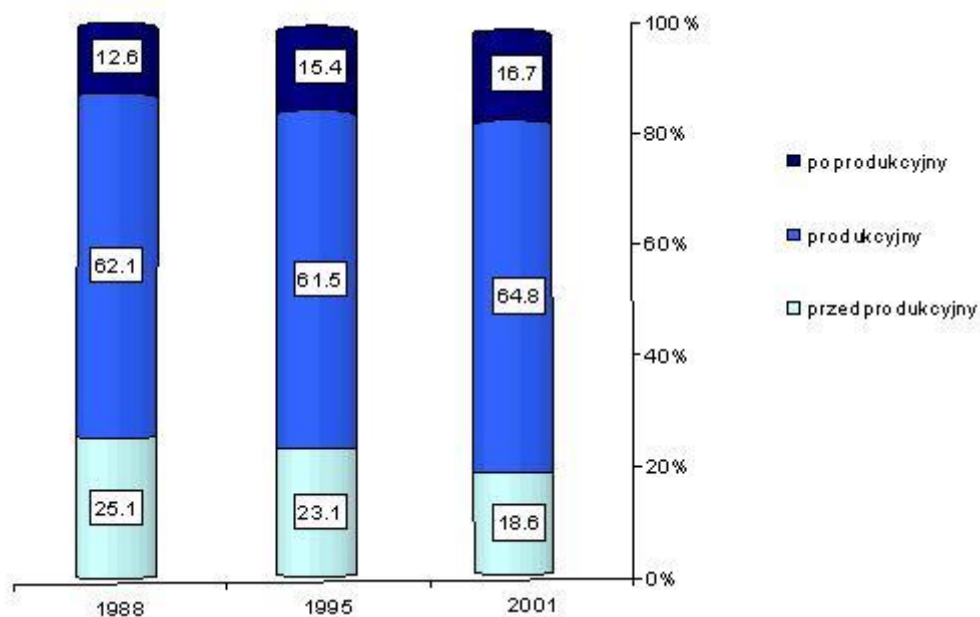
Struktura ludności według wieku i płci jest pochodną minionych procesów demograficznych związanych z rzeczywistym przyrostem ilości mieszkańców miasta. Struktura ta jednocześnie wyznacza przyszłą sytuację demograficzną Krakowa.

W strukturze ludności Krakowa zaznacza się przewaga kobiet oraz znaczny udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Niekorzystnym zjawiskiem jest starzenie się mieszkańców Krakowa. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w stosunku do 1988r o przeszło 6 punktów procentowych, natomiast w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o przeszło 4 punkty procentowe.

Strukturę wiekową ludności Krakowa przedstawia wykres 0.1. Rozmieszczenie ludności Krakowa zameldowanej na pobyt stały w podziale na osiemnaście dzielnic przedstawia rysunek 0.1.

Wykres 0.1

Struktura wiekowa ludności Krakowa w latach: 1988, 1995 oraz 2001

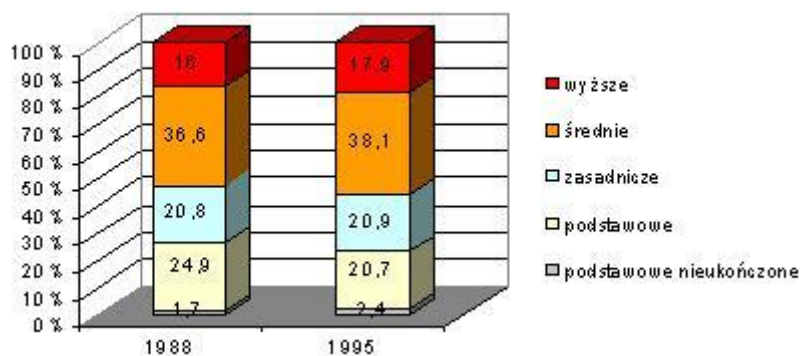
Struktura wykształcenia mieszkańców Krakowa.

Dane statystyczne dotyczące poziomu wykształcenia w Krakowie opierają się wyłącznie na spisach ludności. Ostatnie szacunkowe dane, opracowane na podstawie mikrospisu (na 5000 próbie mieszkańców) pochodzą z 1995r. Wynika z nich, że prawie 18% mieszkańców legitymuje się wyższym wykształceniem. Warto podkreślić, że w porównaniu ze średnią ogólnopolską ludność Krakowa legitymuje się wyższym poziomem wykształcenia o 11 punktów procentowych. W Polsce w 1995 roku wykształceniem wyższym legitymowało się niecałe 7% ludności.

Poziom wykształcenia ludności Krakowa wzrasta. W roku 1995, w porównaniu do roku 1988, udział osób z wyższym wykształceniem wzrósł o 2 punkty procentowe, a udział osób z wykształceniem średnim wzrósł o 1,5 punktu procentowego. Strukturę wykształcenia oraz strukturę wykształcenia wg płci mieszkańców Krakowa przedstawiają wykresy 0.2 i 0.3.

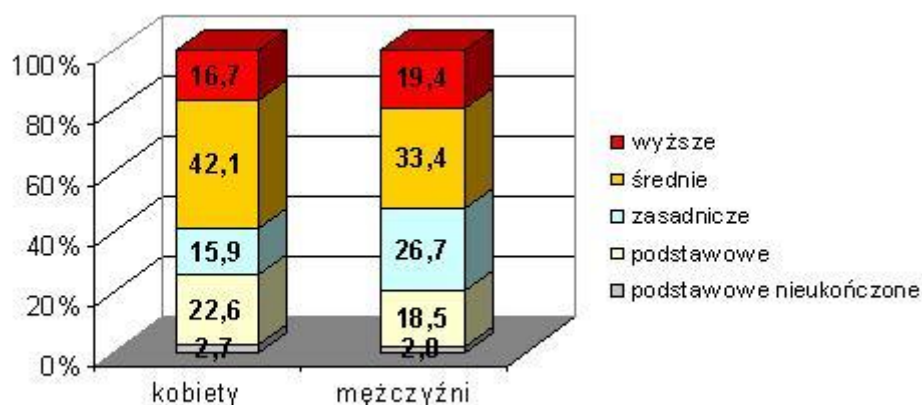
Wykres 0.2

Struktura wykształcenia w Krakowie w latach 1988 i 1995

Wykres 0.3

Struktura wykształcenia wg płci w 1995 roku

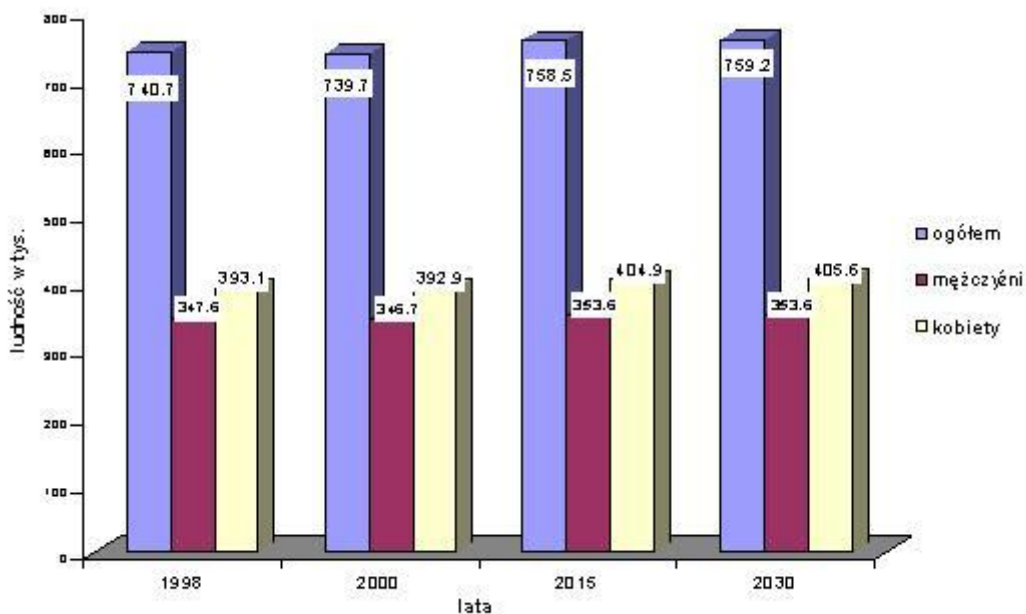
Prognoza ludności Krakowa

W 2000 roku Urząd Statystyczny w Krakowie opublikował, opracowaną przez Departament Badań Demograficznych GUS prognozę ludności mieszkańców Krakowa do 2030. Prognoza była opracowywana na podstawie stanu ludności w dniu 31 grudnia 1998 roku. Przedstawiona prognoza jest prognozą pomigracyjną ludności zameldowanej w Krakowie na stałe i na okres czasowy, tzn. uwzględnia zmiany liczby mieszkańców wynikające z przyrostu naturalnego i salda migracji wewnętrznych i zagranicznych.

Na przestrzeni najbliższych 30 lat prognoza przewiduje przyrost mieszkańców Krakowa o 2.5%. Prognozowany przyrost liczby mieszkańców Krakowa jest konsekwencją zakładanego dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji w Krakowie.

Wykres 0.4

Prognoza ludności Krakowa do 2030 roku

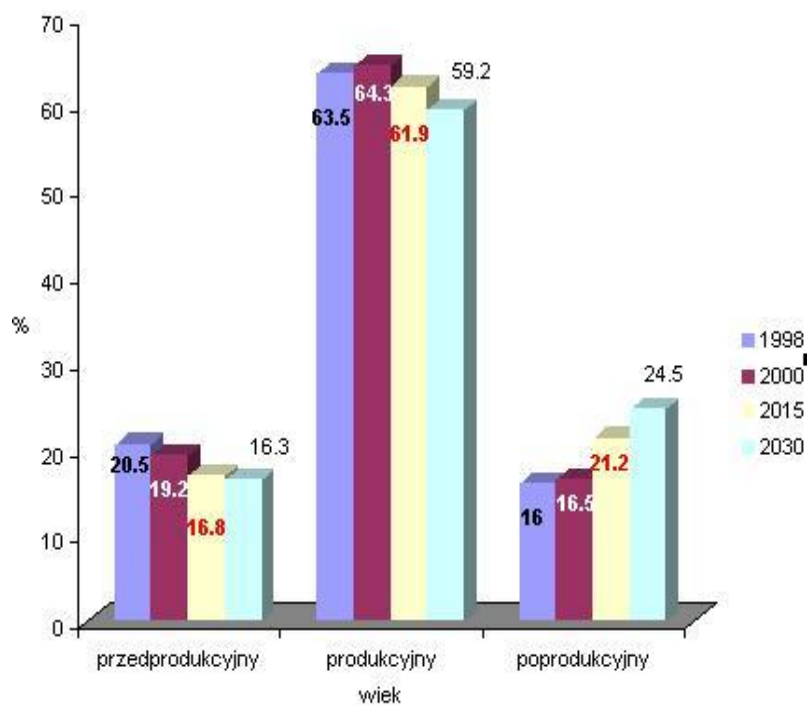
W prognozowanej strukturze płci mieszkańców Krakowa zwiększy się przewaga liczebna kobiet w stosunku do mężczyzn, wskaźnik feminizacji liczony jako liczba kobiet na 100 mężczyzn wzrośnie z 113,1 do 114,7.

Z prognozowanej struktury wiekowej ludności (wykres 0.5) wynika, że na przestrzeni najbliższych 30 lat będzie następowało zjawisko starzenia się populacji Krakowa. Jest to związane przede wszystkim z obserwowanym od kilku lat spadkiem urodzeń oraz wydłużającą się długością życia mieszkańców.

Niezwykle trudno jest obecnie prognozować migracje, między innymi w związku z planowanym przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i związanymi z tym zmianami na rynku pracy, które mogą się stać podstawowym powodem migracji.

Wykres 0.5

Prognozowana struktura wieku ludności Krakowa do 2030 roku

Rys. 0.1
Ludność Krakowa zameldowana na pobyt stały oraz gęstość zaludnienia - stan w dniu 31.XII.2001 r.

